

Gesprek INBO in kader van de marktconsultatie voor Aanbesteding DNA-analyses wolf

Besproken zijn technische aspecten van de genetische analyses, welke kwaliteitseisen erbij komen kijken, wat de ontwikkelingen zijn op het gebied van nieuwe technologieën,

DNA-kwaliteit samples

De kwaliteit van samples van wolven-DNA is altijd slecht. Het is altijd gemengd DNA van het prooidier, de mogelijke wolf en andere dieren die ook geasd hebben op het prooidier. De stappen om uit een slecht sample toch relevant DNA te halen moeten heel precies uitgevoerd worden en met zeer strikte protocollen. Het laboratorium moet op een forensisch onderzoek niveau zijn ingericht en het personeel daarop getraind.

Dit is echt anders dan werken met de kwaliteit van samples die gebruikt wordt bij huisdieren of landbouwdieren, waarbij samples afgenomen kunnen worden onder gecontroleerde omstandigheden.

DNA-analyses

Het uitvoeren van de genetische tests zelf is niet spannend als de samples eenmaal voorbereid zijn. Dat is mogelijk ook onder te besteden aan andere partijen, zeker als er over enkele jaren overgegaan moet worden op nieuwe tests/machines als de ondersteuning van de huidige testmachines komt te vervallen. Met high throughput sequencing kan een andere partij met een sequencing machine dan snel grote bulk analyses doen. Daar zal nog wel enkele jaren overheen gaan voordat dat zo ver is, maar zal ook eisen stellen aan de profielen van CEWolf die gebruikt worden voor individuerkenning (want die zijn gebaseerd op de oude techniek).

Analyses profielen

Omdat er gewerkt wordt met lage kwaliteit samples, komt er maar zelden een duidelijk DNA profiel uit een enkele test. Er worden meerdere profielen gemaakt en gecombineerd om tot een individubepaling te kunnen komen. Dit is grotendeels mensenwerk en het vereist genetische en ecologische kennis en ervaring om de juiste analyse te maken. De aansluiting op de werkwijzen, kennis en databanken van CEWolf is daarbij ook van belang.

CEWolf

Het CEWolf is een samenwerkingsverband, maar bij INBO is niet bekend of hier regels zijn voor deelname. Het gaat met name om een vertrouwensband en dat er een bepaald wetenschappelijk niveau gehaald wordt bij de deelnemers. Alle deelnemers zijn op dit moment publieke of universitaire instellingen. Voor de internationale samenwerking is CEWolf van groot belang.

Processen

INBO heeft inzicht gegeven in een aantal van de eigen processen die anders zijn dan zoals ze nu in Nederland gevolgd worden. Hier vallen mogelijk efficiëntieslagen te behalen in de komende contractperiode.